

Doc. dr. sc. Ivana Milas Klarić

Novosti u skrbničkoj zaštiti osoba s invaliditetom

V. znanstveno– stručni interdisciplinarni skup
SUVREMENE TEME OBITELJSKOG PRAVA I POSTUPKA
Osijek, 11. i 12. rujna 2014.

Razlozi reforme skrbničkog zakonodavstva

Konvencija UN o
pravima osoba s
invaliditetom

Čl. 12.

Dokumenti Vijeća
Europe +
ESLJP

Komparativna
zakonodavstva

Praksa u RH

? Pravni položaj i
ljudska prava
osoba s
invaliditetom ?

Konvencija, čl. 12.

JEDNAKOST PRED ZAKONOM

- ▶ 1. Države stranke ponovo potvrđuju da osobe s invaliditetom imaju pravo svugdje biti priznate kao osobe jednake pred zakonom.
- ▶ 2. Države stranke će prihvatiti da osobe s invaliditetom imaju pravnu i **POSLOVNU SPOSOBNOST sposobnost** (pravni položaj) na jednakoj osnovi kao i druge osobe u svim aspektima života.

.....

UN-ov ODBOR

KONTROLA DRŽAVE!!!

**NEDISKRIMINATORNO
NAČELO**

**OBZ, čl. 7. NAČELO
RAZMJERNE I NAJBLAŽE
INTERVENCIJE U OBITELJSKI
ŽIVOT**

**OBZ, čl. 8. NAČELO PRIMJERENE
SKRBNIČKE ZAŠTITE, OBVEZA POŠTIVANJA
LJUDSKIH PRAVA, DOBROBITI OSOBE**

TREBA PROMIJENITI DRUŠTVO/PRAKSU

KAKO?

KOLIKO TO TRAJE?

KOLIKO SE USPJELO DO SADA?

JESU LI POTEŠKOĆE RAZLOG NEPOSTUPANJA?

NUŽNO JE IZMIJENITI ZAKONODAVSTVO!

KOLIKO ĆE SE PROMIJENITI PRAKSA?

**OSOBA KOJOJ JE
POTREBNA ZAŠTITA**

**NUŽNOST PROMJENE INFRASTRUKTURE- ZDRAVSTVO,
SOCIJALNA SKRB**

SIROMAŠTVO

NA POLA PUTA

SADA:

IZMJENE OBITELJSKOG
ZAKONA

IZMJENE ZZODS

DALJE:

NUŽNOST REFORMI

POSEBNI PROPIS O
(GRAĐANSKO)PRAVNOM
POLOŽAJU OSOBA S
INVALIDITETOM (DUŠEVNIM
SMETNJAMA)?

STATUSNA STVAR

Temeljna načela

Članak 233.

- ▶ 1) Zaštitu osobe s invaliditetom, ako je to moguće, potrebno je osigurati drugim sredstvima i mjerama predviđenima posebnim propisima prije nego se donese odluka o lišenju poslovne sposobnosti i skrbničkoj zaštiti.
- ▶ (2) U provođenju skrbničke zaštite potrebno je težiti što je **moguće manjim ograničenjima** prava osobe pod skrbništvom.

- ▶ (3) U postupanju s osobom pod skrbništvom koja je lišene poslovne sposobnosti, moraju se uzeti u obzir osobnost te **sadašnji ili ranije izraženi stavovi osobe**, kao i zaštita njezina dostojanstva i dobrobiti.
- ▶ (4) Potrebno je poticati samostalno donošenje odluka od strane osobe lišene poslovne sposobnosti te joj **pružati podršku u donošenju odluka** kao i sudjelovanju u životu zajednice.
- ▶ (5) Skrbnik je **dužan prihvatiti želje i osobne stavove štićenika osim ako je to u suprotnosti s njegovom dobrobiti.**

NAJZNAČAJNIJE NOVINE

- ▶ NEMA POTPUNOG LIŠENJA POSLOVNE SPOSOBNOSTI (čl. 234.)!!!!
- ▶ DVOJBE, STRAHOVI, PROMJENA PARADIGME

- ▶ ČEMU SLUŽI INSTITUT SKRBNIŠTVA?
- ▶ ŠTO SE NJIME POSTIŽE U STVARNOSTI?
- ▶ KOLIKO JE USPJEŠAN U ZAŠTITI OSOBNIH/IMOVINSKIH PRAVA?

- ▶ PRETPOSTAVKA LIŠENJA: ISTA – RAZLIKA: ako ugrožava svoja prava, ili, **drugih osoba o kojima skrbi !!!!! (234/1)**; za druge osobe – pretpostavke iz ZZODS;

Vještačenja – skraćeni rok, u skladu s ZZODS

Skrbnik

- ▶ – ukidanje instituta roditeljske skrbi nakon punoljetnosti

- ▶ Ali, čl. 247. st. 2.
- ▶ Ako osoba lišena poslovne sposobnosti ima roditelja ili roditelje koji pristanu i sposobni su skrbiti se o svojem punoljetnom djetetu lišenom poslovne sposobnosti, centar za socijalnu skrb će takvomu roditelju, odnosno roditeljima u pravilu dati prednost pred ostalim osobama prigodom odluke o izboru skrbnika.

- ▶ Mogućnost imenovanja **više skrbnika (247/3)**
- ▶ (odluka czss – moraju li odluke donositi zajednički ili svaki napose za posebno određene radnje ili postupke)
- ▶ Mogućnost imenovanja **zamjenika skrbniku**
(ako skrbnik iz različitih razloga ne ispunjava dužnosti; czss preispituje ispunjava li zamjenik uvjete , pa ako da, donosi rješenje o imenovanju skrbnika; do rješenja – samo hitne odluke)

- ▶ Dužnost czss da obavijesti skrbnika (te ako je to moguće štićenika) o sadržaju i značenju skrbništva, te ovlastima i dužnostima
- ▶ O poduzimanju mjera skrbnik je dužan saslušati mišljenje štićenika i prihvatiti (osim ako to nije u suprotnosti s dobrobiti)
- ▶ Centar za socijalnu skrb može zatražiti mišljenje od posebnoga skrbnika, srodnika ili drugih bliskih osoba o osobi koju namjerava imenovati skrbnikom. (247, st. 10.)

Čl. 258.

- ▶ Samo **štićenik, neovisno o dijelu u kojem je lišen poslovne sposobnosti**, može donijeti odluke koje se odnose na izjave o strogo osobnim stanjima, primjerice o:
 - ▶ priznanju očitstva,
 - ▶ pristanku na priznanje očitstva,
 - ▶ pristanku na sklapanje braka,
 - ▶ o pristanku na razvod braka,
 - ▶ pristanku na stupanje u životne zajednice s osobama različitoga ili istoga spola te o prestanku navedenih zajednica,
 - ▶ pristanku na posvojenje, osim u slučajevima u kojima sud donosi odluku koja zamjenjuje pristanak roditelja prema članku 190. stavka 1. ovoga Zakona,
 - ▶ drugim odlukama koje imaju značenje izjava o strogo osobnim stanjima, osim onih o kojima ovaj Zakon određuje drugačije

Prethodno odobrenje czss, čl. 259.

- ▶ Za važnije mjere o osobi, osobnim stanjima, zdravlju ili imovini:
 - ▶ – **exc.** – osim ako je Zakonom određeno drugačije (258.)
- ▶ Osoba/osobno stanje: smještaj u dom, udomiteljstvo, promjena boravišta/prebivališta, osobnog imena i dr.
- ▶ Zdravlje: invazivni medicinski postupci, ono što prelazi primjenu redovite terapije te koje prelaze specijalističke preglede

Odluka suda o zdravlju štićenika, čl. 260.

- ▶ Prekid trudnoće
- ▶ Sterilizacija
- ▶ Doniranje tkiva i organa
- ▶ Biomedicinska istraživanja
- ▶ Mjere za održavanje na životu

- ▶ PRIJEDLOG ŠTIĆENIKA ILI SKRBNIKA
- ▶ MOGUĆA AN
- ▶ **PRIJEPORI?**

Procesni aspekti, revizije

- ▶ Dokidanje kolizije interesa – pokretanje postupka, skrbnička zaštita, žalbeni postupak
- ▶ Dostava rješenja
- ▶ Veći aktivitet skrbnika
- ▶ Novi subjekti kao posebni skrbnici/skrbnici
- ▶ Anticipirane naredbe
- ▶ Pravni položaj osoba u drugim institutima (brak, roditeljska skrb, posvojenje)

(Aras, predavanje koje slijedi)

Zaključne napomene

- ▶ Promjene u pravnom položaju osoba s invaliditetom
- ▶ Promjene u radu stručnjaka (czss, vještaci, suci)
- ▶ Fleksibilnost, razmjernost, promjenjivost
- ▶ Budućnost?: statusna stvar, skrbnički sudovi, skrbničke agencije
- ▶ Nužno: politička odluka, poštivanje preuzetih obveza, sustavno promišljanje, praćenje (strana tijela, nacionalna neovisna tijela, NGO)

ivanamilas@yahoo.com